

ՄՈՒՐԱՏ-ՌԱՓԱՅԵԼԵԱՆ ՍԱՆՈՒՑ

Մ Ւ Ռ Ո Յ Ի Ւ Ն Ը

Օտմանեան Սահմանադրութեան՝ որով եւ Ազատութեան քարտախտ արգասիքներէն մին եւս պիտի համարուի Հայութենէ՝ Մուրատ-Ռափայէլեան Սանուց Միութիւնը, պատուաբեր, այո, Միփմարայ Տան եւ իւր պատուութեան աշակերտաց. եւ սնն շուշտ օգտամատուց մեր սիրելի Ազգին։

Նորակազմ Միութիւնը՝ այնքան հաստատուն հիմերու վրայ դրուած կը նկատենք՝ որքան Սագրգ Յովհաննէս Բաշայէ սկսեալ մինչեւ վերջին մեր պոլսեան աշակերտը միասիրտ եւ միահոգի գործոյն տեւողութեան եւ յաջողութեան փափաքող են եւ եռամտազին ձեռնարկուները, մանաւանդ որ Սագրգ Բաշա նիւթապէս եւ քարոյապէս իւր աշակցութիւնը խոստացած է, ինչպէս նաեւ ուրիշներ։

Վստամ քլալով որ մեր Բաժանորդներուն հաճոյք կը կատարենք, ամա կը գետնելնք ստորեւ յիշեալ Միութենէն մեզ զրկուած՝ առաջին գումարումի պատուանոդ յօդուածը. իսկ գալ սնգամ պիտի հրատարակենք նաեւ արդէն ի Պոլիս տըպուած Միութեան կազմական կանոնագիրը՝ որ առաջիկայ գումարութիւնք ժողովին մէջ պիտի վաւերացուի։

Յարատեւութիւն եւ իիւրի յաջողութիւն. ամա մեր իրօք եւ սրտազին մաղնամբը։

Հ. Ն. Տ.

Տարինքէ ի վեր Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարաններու պոլսեանականները փափաք կը յայտնէին Միութիւն մը կազմել իրենց մէջ, իրարու հետ մօտէն ծանօթութիւն և յարաբերութիւն հաստատելու, գաղափարներու փոխանակութիւն ունենալու և այդ Միութեան ուժին մէջ իրարու բարոյական ու նիւթական աջակցութիւն նուիրելու, ինչպէս նաեւ օր մը յատկացնելու Միութեան Միաբանութեան հիմնագիր՝ մեծանուն Միութեարայ տօնին հետ, Մուրատ և Ռափայէլ Բաշայէլներու Երջանկայիշատակ տարեդարձը հոն ևս տօնախմբելու։ Սակայն դժբաղդաբար սոյն փափաքին իրագործուիմ գրե-

թէ անկարելի էր, կառավարութեան նախորդ բռնակալութեան «ըէժիմ»ը չթոյլատրելով որ մէկ քանի հոգիներ քով քովի գան, հաւաքումներ ունենան, խորհրդակցին և ոյժեր կազմեն՝ նոյն իսկ քաղաքականութենէ դուրս նպատակներու համար։ Բայց հազիւ թէ նորահռչակ Սահմանադրութեան շնորհիւ խօսքի, մամլոյ և հաւաքումի ազատութիւն ունեցանք, ահա՛ ամէն կողմ սկսան ակումբներ, ընկերակցութիւններ, միութիւններ կազմուիլ, և այն ատեն Մուրատ-Ռափայէլեան նախկին աշակերտաց փափաքը վերստին ի յայտ եկաւ աւելի բուռն կերպով։ Իսկոյն տասնեակ երիտասարդներէ բաղկացեալ մասնախումբ մը ընդհանուր ժողովոյ մը գումարման կարգադրութեանց ձեռնարկելով՝ հրաւէր ուղղեց Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարաններու՝ բոլոր սաներուն։ Սոյն կարգադիր՝ Մասնախումբը խնդրեց Օսմանեան պետութեան Երկրագործական Մասնագիտական Ժողովոյ Նախագահ Արամ Երամեան էֆէնտէ ստանձնել Մասնախումբին ատենապետութիւնը, զոր սիրով ընդունեցաւ, և որոշեալ օրը՝ 19 հոկտեմբեր, ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցաւ Բերայի Միութեան Գարոցը։

Ներկայ էին Տեառք Աթուռեան Անդէաս, Աղաչազ Պողոս, Աճէմեան Մկրտտիչ, Աշեան Օննիկ, Ապտուլահ Գէորգ, Ապտուլահ Յովհաննէս, Առաքելեան Յակոբ, Արդարեան Յակոբ, Արեան Մկրտտիչ, Աւետիսեան (Մննիկ, Բօլատեան Երուանդ, Գամպուրեան Յովսէփ, Գազեան Ալէքօ, Գասապեան տոթթ. Վիշէն, Գըրլանկըլեան Պետրոս, Գուրպան Մկրտտիչ, Գորգորեան Վահան, Եալուրդեան Լեոն, Երամ Արամ, Էմասեան Զենոբ, Էմիրզէ Ատուֆ, Էմիրզէ Օննիկ, Էմիրզէ Յովսէփ, Էմիրզէ տոթթ. Պետրոս, Էմիրզէ Ստեփան, Եսայեան Եղուարդ, Եսայեան Թովմաս, Էֆէմեան Օննիկ, Թովմասեան Եղուարդ, Թովմասեան Յակովբ, Իսկէնտէր Գրիգոր, Իսկէնտէր Վահէ, Լիմոնեան Եղուարդ, Խորասանեան Յովհաննէս, Մարիկեան Վահան, Կարկարեան Յովհաննէս,

կարկարեան Սեղրակ, Կիւմէզ Գրեզոր, Հէքիմեան Անտոն, Հիւրմիւզ Արտաշէս, Ճէնտէրէճեան Անտոն, Ճիւղեան Վիշէն, Մազլըմեան Գէորգ, Մազլըմեան Տիրան, Մազլըմեան Ստեփան, Մաղաքեան Պողոս, Մանաս Էտկար, Մէրճան Կարապետ, Մէսցէլի տօքթ. Յովհաննէս, Միմիտեան Պողոս, Միմիտեան տօքթ. Անտոն, Միւթէվէլի Վիշէն, Մնացական Էտմոն, Մըրսիկեան Վրթանէս, Յովհաննէսեան տօքթ. Պաղտիկ, Շաշեան Գէորգ, Շիշմանեան Զարեհ, Ունճեան Յակոբ, Ունկնատեան Գէորգ, Զէրազի Օննիկ, Պասաճեան Յովհաննէս, Պարտիզպանեան Արամ, Պէճիտեան Անտոն, Պիլէզիքցի Աղեքսանդր, Սալայեան Յովհաննէս, Սինապեան Գրեզոր, Ստեփանեան Անտոն, Ստեփանեան Պետրոս, Վարդապետեան Յարութիւն, Վասիլեան Յովսէփ, Տէտէպալ Յովսէփ, Տէր-Ղուկասեան Մկրտիչ, Փանոսեան Անտոն, Փափազեան Յակոբ, Փափազեան Յովսէփ, Փոսպըլըզեան Պետրոս, Ֆինճանճեան տօքթ. Գէորգ, Քէօսէեան Յովսէփ, Քիւրքճիպաշեան Միհրան:

Ատենապետ Արամ էֆ. Երամ հետեւեալ ուղերձով բացաւ նիստը.

« Մեծաշուք Տեսարք,

« Մինչև ցարդ այնպիսի վիճակի մէջ որ կը գտնուէինք որ՝ ոչ ոք կրնար իւր հայրենասիրական հոգին, իւր գիտութիւնը, իւր աշխատութիւնը գտնէ մասմի, սեպհականացընել երկրին և ազգին յառաջադիմութեան և բարգաւաճմանը, Բայց ահա երջանկաբեր փոփոխումն եկաւ տապալեց այս ողորմելի վիճակն և բացաւ ասպարէզ մեծ և վառեց բորբոքեց հայ երիտասարդաց հոգին որուն ահաւասիկ օրինակն կը նշմարենք մեր Մուրատ-Ռափայէլեան աշակերտաց այս ժողովոյս գումարման ձեռնարկութեան մէջ, Չեռնարկութիւն որ արժանի է ամենայն գովեստի, որով կը շնորհաւորեմ զիրենք ջերմազին սերտ սրտով և կը մաղթեմ քաջալերութիւն, զարգացում և յառաջադիմութիւն:

« Ինչ պիտի ըլլայ ներկայ ակումբիս փափաքն և նպատակն,

« Հարստութիւններն փոխանակ աշխարհիս ունայն ինչերուն ցրուելու, անցեալին մէջ մեծանուն Հայեր՝ Մուրատ և Ռափայէլ՝ հիմնեցին երկու վարժարան, ներ, երկու աղբիւր ուսմանց և բարեբաստութեան:

« Ուսումն է լոյս աշխարհիս, կանթեղ մը որուն կը դիմեն ամէն փափաքողը զարգացման, բայց եթէ չի գտնուի կանթեղին պահապան մը՝ լոյսին վրայ հսկող մը, խաւարման վերադառնալն անտարակոյս է: Նախախնամութիւնը վասն Հայ երիտասարդաց ուսումնական զարգացման՝ կանգնեց Վենետիկոյ Ս. Ղազարու վանքն, իբր պահապան և իբր քաջ պահապան սոյն աղբիւր ճշմարտուութեան, այն կանթեղին ուսմանց: Երախտապարտ ըլլալու ենք ուրեմն անմահ Մուրատ-Ռափայէլի և Ս. Ղազարու վանքին:

« Ուստի վերոյիշեալ Ակումբին նպատակն է Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանաց ուսումնաւարտ աշակերտաց մէջ նախ համերաշխ միութեան կապ մը հաստատելով՝ օգնութեան հասնիլ թէ նիւթական և թէ քարոյական տեսակէտով ընդհանուր թորութիւնը և օտար աշխարհաց մէջ բնակող ամբողջ ընկերաց:

« Անշուշտ բարոյական, ըսելով պիտի հասկնանք երբեմն բարի խրատներով քաջալերել զոմանս և ոմանց ուղիղ ճանապարհ ցոյց տալ. երբեմն անգործ մնացողներուն գործ գտնալ և կամ յառաջադիմութեան համար ձեռնարկու ըլլալ:

« Նիւթական պիտի ըլլայ զրամով օգնել ըստ կարողութեան Ակումբին. կարողութիւն որ կախումն պիտի ունենայ անդամոց թիւէն և բամբակեղէնէ:

« Կը յուսամ, նա մանաւանդ կը մաղթեմ որ համայն աշակերտը վերոյիշեալ վարժարանաց՝ փութան մասնակցել լուրջ եղբայրասիրական ոգով վառուած այս

Դ ակումբի՝ որ ազգին զարգացման և
 Դ քաղաքաճման նպաստաւոր պիտի ըլ-
 Դ թլայ. և այս ի փառս և ի պատիւ Վե-
 Դ նետկոյ Մխիթարեան Հարց և Մո-
 Դ ռատ-Ռափայէլեան վարժարանաց:

Դ ԶԻ՛ վհատինք ուրեմն, մեծաշուք ըն-
 Դ կերք, ապագային մեզ պատրաստած
 Դ արգելքներուն, դժուարութիւններուն առ-
 Դ ջե, այլ մի՛ մարմին և մի՛ հոգի աշխա-
 Դ տինք, մենամարտինք և վերոյշիշալ ա-
 Դ նուան տէր եղողներուն նման, մենք ալ
 Դ մեզմէ ետքը Թեոզներուն երախտապար-
 Դ տութիւնը վաստակելով մարդկային նուի-
 Դ բական պարտքերնիս կատարած ըլլանք
 Դ Սկուժիս փափաքն և նպատակն սա-
 Դ մէկ քանի տկար խօսքերովս բացատրե-
 Դ լէս յետոյ պիտի անցնիմ բուն պատ-
 Դ ըաստուած ծրագրոյն, խնդրելով՝ եթէ
 Դ կամիք՝ մեր պատուական ատենադպիր
 Դ Միմիտեան ժֆէնտիկ որ բարեհաճի պար-
 Դ զել Զեզ՝ զայն Դ (բուն ծափահարու-
 Դ թիւններ):

Կարգադիր Մասնախումբին նախապէս պատրաստած ծրագրին ընթերցումէն յետոյ, ներկայից առաջարկութեամբ Առժամեայ Բանձնաժողովոյ մը ընտրութեան ձեռնարկուեցաւ, որպէս զի սոյն ծրագիրը այդ Բանձնաժողովին կողմէն ցննուելով և ի հարկին բարեփոխուելով՝ ենթարկուի յառաջիկայ Բնդհանուր ժողովին հաստատութեան: Բնտրուեցան տեարը՝

Երամ Արամ Առնեապետ. Միմիտեան
Պօղոս Առնեապետ. Աճէմեան Մկրտիչ,
Խակէնտէրեան Վահէ, Հիւրմիւզ Արտաշէս,
Շիշմանեան Զարեհ, Սինապեան Գրիգոր,
անդամք:

Էւ այս ընտրութեամբ վերջացաւ նիստը։
Մխիթարեան Հարց և Աշակերտաց հա-
մար 1908 հոկտեմբեր. 19ի օրը նշանա-
կելի թուական մը պիտի ըլլայ, և հա-
ւաստի ենք որ ծրագրուած միութիւնը իր
երկարատեւ էութեամբը և բարգաւաճ գոր-
ծունէութեամբ՝ պիտի յաւելրժացնէ այն օ-
րուան անգղանիկ հաւաքումին յիշատակը
և արժանի պիտի ընէ արձանացման արժե-
մեր տարեգործեանց մէջ իրեն շնորհա-
ւորութեամբ։

դէպք մը: Շողշողուն հանդէսի մը փայլը չտնէր այդ հաւաքումը. ընդհակառակը շատ անսեփեկեթ և ընտանեկան հանգաւանք մ'ունէր. սակայն վսեմ էր ան իր տարրերուն համախմբումին մէջ, որոնք առանց վարանելու տարիքի և դիրքի այլազանութեան վրայ, եկեր էին՝ եղբայրակցական զգացումներով առլցուն, զիրար ճանչնալու, իրարու ձեռքը սեղմելու և յիշեցնելու թէ միևնոյն բարերարաց յարկին տակ դաստիարակուած սաներ են: Առաջին անգամն էր որ տեղի կ'ունենար Միութիւն մը Մուրատ-Ռափայէշեան հին և նոր սաներուն մէջ, առաջին անգամն էր որ Միութարեան Հարք, իրենց դարաւոր կրթական գործունէութեան մէջ առիթը կ'ունենային հանդիսատես ըլլալու, աչքերնին հեռուանքի արցունքով լեցուելու չափ յուզուած, միութեան մը առաջին կոչին հոն հաւաքուած հոծ բազմութեան մը իրենց նախկին դաստիարակեալներուն, որոնք համբաշխութեան և եղբայրակցութեան սիրուն ներդաշնակութիւն մը կ'արտայայտէին և որոնք միահամուռ զգացումով կր ծափահարէին ծրագրուած նպատակին յետակէտը՝ որ է եղբայրակցական յարաբերակցութիւն մը գոյացնել Մուրատ-Ռափայէշեան սաներուն մէջ, աջակցելով իրարու նիւթապէս և բարոյապէս:

Ահա ինչու վսեմ էր անդրանիկ գումարումը մեր Միության, որուն յաջողությանը մեր ամենուն մաղթանքը և փափաքն է։ Ուստի ապահով ենք որ ամէն ոք իր ջանքը չպիտի զանայ այս նպատակին հանձնելու, որպէս զի միշտ ունենանք եղբայրակցական այդ վայելքը՝ որուն տւրպաւորութեան ներքեւ բաժնուեցանք իւրարմէ։

ՊՕՂԱՍՍ ՄԻՄԻՏԵԱՆ

Կ. Պոլիս, հոկտեմբեր 1908

ԳԻՏ. — Ներկայ բազմալեզուի խոսանդակում
 Լեւոն Մանկը տե՛ս Տարեկան նիւթերու ցուցա-
 յայտը: —

СЕРТИФИКАТ